

Underlag Lindholmen Science Park

Denna utredning har beställts och färdigställt av Lindholmen Science Parks VD Tord Hermansson, och styrelsens ordförande Anna Nilsson-Ehle. Utredningen följer av de diskussioner som ledningen för bolaget har haft med bolagets ägare och är Lindholmen science Parks officiella ställning i frågan om det springande behovet för ändring av bolagets bolagsordning.

Inledning

Lindholmen Science Park (LSP) är en central aktör i det svenska innovationslandskapet, finansierad genom en kombination av nationella och internationella medel, vilket möjliggjort full kostnadstäckning för parkens roll i forskning- och innovationssamverkan under flera års tid.

LSP:s verksamhet och syfte är att initiera, leda, genomföra och medverka i projekt inom forskning och experimentell utveckling. Men formellt i styrdokument som bolagsordning framgår inte detta tydligt.

Med nya domar från EU-domstolen har LSP ställts inför nya utmaningar gällande rätten att fortsatt motta full statsfinansiering som forskningsorganisation under EU:s statsstödsregler. Därför har LSP inlett en process för att anpassa beskrivningen av sin verksamhet till de nya förutsättningarna. Genom en anpassning av bl a bolagsordningen och SNI-koder enligt de statliga stödreglerna, kan LSP fortsatt kvalificera sig till statsstöd.

Utan full finansiering från statsstöd ges betydande ekonomiska och operationella konsekvenser för Lindholmen Science Park.

Lindholmen Science Park historia och roll

Lindholmen Science Park har etablerat sig som en central pelare inom det svenska innovationsstödsystemet genom sitt engagemang och målmedvetna arbete sedan starten år 2000. Med en fokusering på mobilitet, media och AI/digitalisering har parken framgångsrikt samlat, drivit och faciliterat samverkansmiljöer som är avgörande för teknologisk utveckling och samhällsinnovation. Från att ha inriktats på mobil datakommunikation, intelligenta fordon och transportsystem samt modern media och design, har LSP utvecklat en betydande kapacitet inom tillämpad forskning och experimentell utveckling sedan programmets och projektverksamhetens början runt 2007.

Genom att använda tester och demonstrationer har parken illustrerat potentialen i ny teknik och kunskap, vilket underlättar övergången från forskning till implementering och verklig samhällsförändring. Ett framstående exempel är elektrifieringen av kollektivtrafikens bussar i Västra Götalandsregionen, ett projekt som växte från experimentell utveckling hos Volvo Bus till pilotdrift i verklig kollektivtrafik, tack vare ett omfattande samarbete mellan olika aktörer.

Denna verksamhet är djupt förankrad i regionens utvecklingsstrategi, där LSP agerar som en katalysator för att uppnå målen inom framtidens mobilitet. LSP är en viktig aktör i omställningen till energieffektiva och fossiloberoende transporter, liksom i utvecklingen av smarta, säkra och uppkopplade transportsystem. Genom sina åtta program inom området har parken positionerat sig som en ledande kraft i Sverige och internationellt för att främja innovation inom mobilitet.

Vidare bidrar LSP till ledarskap inom AI och visualisering, vilket är avgörande teknologier för framtiden. Genom AI Sweden, där LSP är värdorganisationen, har Västsverige tagit en framträdande roll i utvecklingen och tillämpningen av AI-teknologier. LSP engagemang sträcker sig även till att främja jämlikhet och ett öppet samhälle, vilket är grundläggande för att realisera en omfattande omställning till ett hållbart samhälle.

Sammanfattningsvis fungerar Lindholmen Science Park inte bara som en bro mellan forskning och samhällsimplementation utan också som en drivkraft för regional utveckling, innovation och ett hållbart samhälle. Genom sitt omfattande och tvärvetenskapliga arbete bidrar parken till att forma framtidens mobilitetslösningar och stärka Sveriges position som en ledande nation inom teknologi och innovation.

Lindholmen Science Park nuvarande verksamhet

Se bilagd verksamhetsplan.

Finansieringsmetod

LSP är en central aktör i det svenska innovationslandskapet som fram tills dags datum haft rätt till full kostnadstäckning (100%) vid finansiering av statliga aktörer. Verksamheten finansieras genom en kombination av nationella och internationella medel. Huvuddelen av finansieringen kommer från Västra Götalandsregionen och Vinnova, med Energimyndigheten och Trafikverket som andra stora bidragsgivare. Till detta kommer även stöd från Tillväxtverket, EU-kommissionen och Europeiska Socialfonden (ESF), vilket tillsammans utgör en betydande extern finansieringsbas på cirka 175 miljoner kronor. Jämfört med de 9,5 miljoner kronor som direkt tillförs från ägarna, illustrerar denna finansieringsstruktur den betydande hävstångseffekten och den breda utväxlingen av investeringarna i LSP. Detta framhäver parkens förmåga att attrahera och allokera nationella och internationella resurser till fördel för Göteborgsregionen, där varje investerad krona multipliceras och bidrar till att stärka både lokal och global innovationskraft.

Domen för de förenade målen C-164/21 och C-318/21

Sammanfattning av Rättsfallen:

Dessa rättsfall rör tolkningen av begreppet "organisation för forskning och kunskapsspridning" enligt EU:s statsstödsregler, särskilt inom ramen för förordning (EU) nr 651/2014.

Domstolen har klargjort att även organisationer som bedriver både ekonomisk och icke-ekonomisk verksamhet kan betraktas som "organisationer för forskning och kunskapsspridning" om deras primära syfte är oberoende forskning eller spridning av forskningsresultat.

Betydelse för Science Parks:

För en Science Parks med egen forskning innebär dessa rättsfall att parken kan kvalificera sig för statsstöd under förutsättning att den uppfyller kriterierna som anges i rättsfallen. Detta inkluderar att forskningsverksamheten är dess primära syfte och att ekonomisk verksamhet skiljs från icke-ekonomisk verksamhet på ett tydligt sätt.

Kriterier för forskningsorganisationers rätt till statsstöd:

1. Forskningsverksamhet ska vara organisationens primära syfte. Måste bedriva tillämpad forskning, industriell forskning eller experimentell utveckling som sitt primära syfte.
2. Ekonomisk och icke-ekonomisk verksamhet ska hållas åtskilda i organisationens bokföring.
3. Organisationen ska inte ge företräde till dess aktieägare eller medlemmar gällande forskningsresultaten.

Diskussion om primärt syfte:

Det primära syftet är avgörande för att bestämma om en organisation kan betraktas som en forskningsorganisation. Även om en del av verksamheten genererar intäkter, så länge huvudsyftet är forskning och kunskapsspridning, kan organisationen potentiellt kvalificera sig för statsstöd.

Denna tolkning och tillämpning av EU:s statsstödsregler stärker möjligheterna för forskningsinriktade organisationer, inklusive Science Parks, att erhålla finansiering och stöd, under förutsättning att de tydligt kan demonstrera sitt engagemang i forskning och kunskapsspridning som sin huvudsakliga verksamhet.

Effekter i det svenska innovationsstödsystemet

Inledning

Domen från EU-domstolen i målen C-164/21 och C-318/21 rörande definitionen av "organisationer för forskning och kunskapsspridning" enligt EU:s statsstödsregler kan ha betydande konsekvenser för det svenska innovationssystemet, särskilt för svenska science parks. I Sverige är det vanligt att science parks inte bedriver egen forskning utan snarare fungerar som plattformar för samarbete mellan företag, universitet och offentlig sektor, med fokus på innovation och tekniköverföring snarare än egen forskningsproduktion. Detta ställer dem i en särställning i förhållande till EU:s definition av forskningsorganisationer, vilket kan påverka deras möjligheter att erhålla full finansiering under EU:s statsstödsregler.

Om Science parks lyckas genomföra tillräckliga anpassningar:

För att kvalificera sig som forskningsorganisationer och därmed bli berättigade till 100 % finansiering från statsstöd, kan svenska science parks behöva anpassa sina verksamhetsmodeller. Detta kan innebära att de inleder eller utökar egen forskningsverksamhet, etablerar tydligare partnerskap med akademiska institutioner för att direkt engagera sig i forskningsprojekt, eller tydligare definierar och dokumenterar den icke-ekonomiska delen av sin verksamhet relaterad till forskning och kunskapsspridning.

Genom att framgångsrikt anpassa sig skulle svenska science parks kunna dra nytta av ökade möjligheter till finansiering, vilket skulle stärka deras roll som katalysatorer för innovation och tekniköverföring inom det svenska innovationssystemet. Detta skulle kunna leda till en ökad forskningskapacitet, stärkta band mellan akademi och industri, samt en förbättrad infrastruktur för innovation och kommersialisering av forskningsresultat.

Om Science parks inte gör något:

Om svenska science parks väljer att inte anpassa sina verksamhetsmodeller för att möta kriterierna för att klassificeras som forskningsorganisationer, kan de missa möjligheten till full finansiering från statsstöd. Detta kan begränsa deras kapacitet att stödja forsknings- och utvecklingsprojekt, vilket i sin tur kan ha en dämpande effekt på det lokala innovationsekosystemet. Bristen på full finansiering kan göra det svårare för science parks att attrahera och behålla högteknologiska företag och talanger, vilket kan minska deras konkurrenskraft och innovationspotential.

I det längre perspektivet kan en brist på anpassning leda till att svenska science parks hamnar på efterkälken jämfört med internationella motsvarigheter som lyckas integrera forskning som en central del av deras verksamhet. Detta kan minska Sveriges attraktivitet som en plats för högteknologisk forskning och utveckling, och potentiellt bromsa landets innovationstakt.

Sammanfattningsvis är domen en viktig påminnelse om betydelsen av att anpassa sig till det rådande juridiska och finansiella landskapet inom EU för att maximera möjligheterna till stöd och finansiering. För svenska science parks innebär detta en möjlighet att omvärdera och möjligen omforma sina verksamhetsmodeller för att bättre passa in i ramarna för vad som definieras som forskningsorganisationer enligt EU:s statsstödsregler.

Dialogen med Vinnova

Efter den senaste domen från EU-domstolen har LSP ställts inför nya utmaningar gällande rätten att motta full statsfinansiering som forskningsorganisation under EU:s statsstödsregler. I ljuset av denna utveckling har representanter från LSP upprättat en dialog med Vinnova för att få klarhet i hur denna dom påverkar deras möjligheter att erhålla finansiering. Vinnova har i dialogen beskrivit hur de har tät dialog med Energimyndigheten och Tillväxtverket för att samordna och skapa gemensam handläggningsordning.

Under dessa möten framkom det att för att kvalificera sig som forskningsorganisationer enligt de nya tolkningarna måste organisationer som söker finansiering bedriva egen

forskning. Det klargjordes att de vanliga aktiviteterna inom kunskapsspridning som utförs av science parks inte längre anses tillräckliga för att uppfylla kraven för att kvalificera sig som forskningsorganisationer enligt EU:s definition.

Viktiga punkter från dialogen:

- **Styrande dokument:** Det första steget för varje science park som vill kvalificera sig som forskningsorganisation är att säkerställa att deras styrande dokument, såsom bolagsordningen, tydligt reflekterar engagemanget i forskningsverksamhet.
- **Kontroll före projektansökan:** Myndigheterna har beslutat att de kommer att genomföra kontroller av organisationers status som forskningsorganisationer inför varje projektansökan. Detta innebär att science parks måste förbereda sig för att kontinuerligt visa upp bevis på sina forskningsaktiviteter.
- **Förändrade förutsättningar:** Detta nya krav innebär att många science parks kan behöva omvärdera och eventuellt justera sina verksamhetsmodeller för att inkludera direkt forskningsverksamhet, vilket kan kräva nya investeringar i forskningsfaciliteter och personal.
- **Potential för anpassning:** Science parks uppmanas att utforska möjligheter att utveckla egna forskningsprogram eller att stärka befintliga partnerskap med akademiska institutioner för att direkt engagera sig i forskningsprojekt.

Denna dialog och de riktlinjer som myndigheterna har tillhandahållit ger en väg framåt för svenska science parks som strävar efter att anpassa sig till de nya kraven och säkerställa att de kan fortsätta att vara en vital del av det svenska innovationsekosystemet. För att navigera i dessa förändringar är det avgörande att science parks engagerar sig i fortsatt dialog med berörda myndigheter, utvecklar strategier för att integrera forskningsverksamhet i deras erbjudanden och säkerställer att de kan presentera tydliga och övertygande bevis på deras forskningsinsatser.

Vägen framåt för verksamheten

Ändring av styrande dokument

Förslag till ändring

I ljuset av den senaste domen från EU-domstolen och den efterföljande dialogen med Vinnova har LSP inlett en process för att anpassa beskrivning av sin verksamhet till de nya förutsättningarna. För att säkerställa överensstämmelse med EU:s regler om statsstöd och för att kvalificera sig som en forskningsorganisation, har science parken planerat flera viktiga åtgärder för hur verksamheten kommunicerar sitt uppfyllande av kriterierna som gäller för privata forskningsorganisationer.

Anpassning av Bolagsordningen

En central åtgärd är en revidering av bolagsordningen. Detta för att spegla den faktiska verksamhetens innehåll för att vara i linje med EU:s statsstödsregler. För att åstadkomma

detta föreslår man en extra bolagsstämma där följande ändringsförslag kommer att presenteras:

- **Ändring av verksamhetsbeskrivningen:** Den nuvarande paragrafen i bolagsordningen som beskriver bolagets verksamhetsområde kommer att ersättas med en ny formulering. Den nya beskrivningen kommer att lyda: "Bolagets primära verksamhetsområde är att bedriva forskning och sprida kunskap. Målet är att främja utvecklingen inom kunskaps- och teknikintensiva sektorer i Västsverige i syfte att därigenom stärka konkurrenskraft och hållbarhet i regionen. Bolaget ska arbeta för att underlätta och stärka samarbetet mellan Chalmers, Göteborgs universitet och tillika staden, forskningsinstitut och näringsliv genom att komplettera dessa aktörers forskningsinsatser, kunskapsspridning och resurser. All verksamhet bolaget ska utföra ska vara förenlig med dessa mål och syften."

Denna ändring syftar till att tydligt positionera science parken som en forskningsorganisation, med ett explicit fokus på forskning och kunskapsspridning som sin kärnverksamhet.

Uppdatering av SNI-koder

För att ytterligare förstärka och tydliggöra sin inriktning mot forskning och utveckling, planerar science parken också att uppdatera sina SNI-koder. Detta för att bättre reflektera organisationens verksamhet, räckvidd och inriktning.

I nuläget har LSP följande SNI-koder registrerade, vilka tydligt reflekterar verksamheten i samband med att den startade för 20 år sedan:

1. 70220 Konsultverksamhet avseende företags organisation
2. 68203 Uthyrning och förvaltning av egna eller arrenderade, andra lokaler

Följande nya SNI-koder föreslås:

1. 72 Vetenskaplig forskning och utveckling
2. 72.1 Naturvetenskaplig och teknisk forskning och utveckling
3. 72.2 Samhällsvetenskaplig och humanistisk forskning och utveckling
4. 70.220 Konsultverksamhet, utveckling av projekt

Denna åtgärd kommer att hjälpa till att klargöra för externa parter, inklusive finansärer och samarbetspartners, att science parkens huvudsakliga verksamhetsområde är forskning och utveckling. Detta kommer också att underlätta vid ansökningar om statsstöd och andra forskningsrelaterade finansieringsmöjligheter.

Genom dessa strategiska anpassningar strävar science parken efter att inte bara säkerställa sin överensstämmelse med EU:s regelverk utan också att stärka sin position som en central aktör inom forskning och innovation i Västsverige. Dessa steg markerar en viktig utveckling i science parkens strategi och kommer att ligga till grund för dess framtida verksamhet och bidrag till regionens konkurrenskraft och hållbarhet.

Effekten av ändringsförslag för Lindholmen Science Park

Genom att LSP vidtar åtgärder för att anpassa sina styrande dokument, särskilt bolagsordningen, till det nya läget som dikteras av EU-domstolens dom och de efterföljande tolkningarna från svenska myndigheter som Vinnova, Energimyndigheten och Tillväxtverket, syftar man till att skapa en starkare grund för sin verksamhet inom forskning och innovation. Ändringsförslagen i bolagsordningen och uppdateringen av SNI-koder är strategiska åtgärder med potential att omformulera science parkens roll och kapacitet i innovationssystemet. Effekterna av dessa ändringsförslag kan analyseras utifrån flera dimensioner:

1. **Stärkt forskningsfokus:** Genom att explicit inkludera forskning som en primär verksamhet i bolagsordningen, signalerar science parken en tydligare beskrivning av forskningsaktiviteter.
2. **Fortsatt rätt till statsstöd:** Anpassningen av bolagsordningen och SNI-koderna enligt de statliga stödreglerna ger fortsatt LSP möjligheter att kvalificera sig för finansiering som en forskningsorganisation. Detta kan leda till tillgång till resurser som är avgörande för att driva innovativa projekt och forskningssamarbeten.
3. **Förbättrad samverkan:** Genom att tydligt definiera sitt uppdrag att främja samarbetet mellan akademiska institutioner, forskningsinstitut och näringsliv, positionerar science parken sig som en central aktör för att sammanföra olika kunskapskällor och kompetenser. Detta kan bidra till att skapa ett mer sammanhängande och effektivt innovationsekosystem i regionen.
4. **Attraktion av talanger och investeringar:** En tydlig inriktning på forskning och utveckling gör science parken mer attraktiv för forskare, startups och investerare som söker en dynamisk miljö för innovation. Detta kan leda till ökad tillväxt och utveckling inom de teknikintensiva sektorerna i regionen.
5. **Ökad synlighet och Profilering:** Genom att uppdatera SNI-koderna till att spegla verksamheten inom vetenskaplig forskning och utveckling samt konsultverksamhet inom projektutveckling, förbättras science parkens synlighet och profilering gentemot potentiella partners och finansörer. Detta underlättar marknadsföring och kommunikation av parkens tjänster och kapaciteter.
6. **Förtydligande av verksamhetens räckvidd:** Specificeringen av bransch inom "Forskning & Utveckling - Naturvetenskaplig och Teknisk F&U" ger en klar bild av science parkens fokusområden. Detta kan hjälpa till att rikta insatserna mer effektivt och säkerställa att verksamheten är i linje med regionens utvecklingsmål och behov.

Sammanfattningsvis representerar ändringsförslagen och syftar till en förtydligande kommunikation för LSP, vilket befäster nuvarande verksamhetens innehåll och ger potential att kontinuerligt verka som en motor i det svenska innovationssystemet. Genom dessa Anpassningar kan science parken inte bara möta de nya kraven för statsstöd utan också bidra till en stärkt konkurrenskraft och hållbarhet i regionen.

Slutligen gör LSP bedömningen att med denna tillpassning och det faktum att science parken redan bedriver och är värd för egen forskning kommer LSP med säkerhet kvalificera sig till full finansiering av statliga medel.